

WALDEMAR GOS

Uniwersytet Szczeciński

ZNACZENIE I KIERUNKI UPROSZCZEŃ RACHUNKU PRZEPIYWÓW PIENIĘŻNYCH

Wprowadzenie

Siła rachunkowości finansowej polega na jej charakterze systemowym, dzięki któremu jej operacje są prowadzone w sposób spójny, powtarzalny i jednolity. Słabość jej natomiast polega głównie na tym, że nie zawsze dostarcza informacje w przekrojach użytecznych z punktu widzenia użytkownika¹.

Przyjmowanie, jako celu działalności gospodarczej „maksymalizacji wartości”, ma wpływ na zmiany w sprawozdawczości finansowej. W związku z tym, coraz częściej twierdzi się, że celem sporządzania bilansu jest ustalenie wartości przedsiębiorstwa, co wymaga stosowania wartości godziwej do wyceny aktywów i zobowiązań. Przyjęcie natomiast wartości godziwej oznacza stosowanie przepływów pieniężnych jako narzędzia wyceny wartości przedsiębiorstwa w długim okresie, a nie tylko jako narzędzia pomiaru wyniku pieniężnego w bieżącym okresie. Ponadto informacje o przepływach pieniężnych są istotne w zarządzaniu każdą jednostką gospodarczą, gdyż pozwalają na ocenę:

- źródeł pochodzenia oraz wielkości uzyskanych przez jednostkę środków pieniężnych,
- kierunków i poziomu wykorzystania środków pieniężnych w toku działalności jednostki.

W związku z tym celem niniejszego opracowania jest określenie znaczenia informacji o przepływach pieniężnych oraz przedstawienie propozycji uproszczenia rachunku przepływów pieniężnych. Warto podkreślić, że korzystanie z uproszczonego rachunku przepływów pieniężnych można polecić jednostkom gospodarczym, które nie mają obowiązku sporządzania tego elementu sprawoz-

¹ A. Szychta: *Etapy ewolucji i kierunki integracji metod rachunkowości zarządczej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2007, s. 42.

dania finansowego. Jednak osoby zarządzające i właściciele małych i średnich jednostek gospodarczych duże znaczenie przypisują środkom pieniężnym i ich przepływowi.

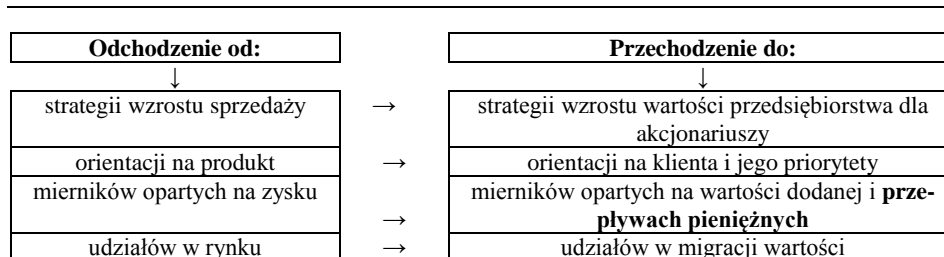
1. Znaczenie informacji o przepływach pieniężnych

Problem pozyskiwania środków pieniężnych niezbędnych do finansowania działalności gospodarczej dotyczy praktycznie wszystkich przedsiębiorstw, a więc zarówno podmiotów dopiero co powstałych, małych i dużych, jak i tych, które planują swój dalszy rozwój lub podlegają procesowi restrukturyzacji. Dostępność oraz opłacalność wykorzystania poszczególnych źródeł finansowania uzależniona jest od szeregu zmiennych mających zarówno charakter czynników zależnych od przedsiębiorstwa (forma prawna, wielkość przedsiębiorstwa, rodzaj prowadzonej działalności, struktura aktywów), jak i niezależnych (obowiązujące przepisy podatkowe, poziom stóp procentowych, inflacja, stopień rozwoju rynków finansowych itp.). Kształtowanie optymalnej struktury finansowania jednostki gospodarczej nie jest zatem kwestią podjęcia jednorazowej decyzji, lecz przyjmuje raczej charakter ciągłego procesu, w wyniku którego osoby zarządzające dostosowują źródła finansowania działalności do uwarunkowań wewnętrznych przedsiębiorstwa, jak i do impulsów płynących z jego otoczenia².

Określając znaczenie informacji o środkach pieniężnych i ich przepływach warto przypomnieć tezę P.F. Ducker'a, który stwierdza, że „... wielu menedżerów sądzi, że jakąś różnicę robi to, czy pieniądze są „nasze własne” czy „pożyczone”, czy jest to bezpośrednio dług, czy emisja akcji. W rzeczywistości dla produktywności pieniądza nie ma żadnego absolutnego znaczenia, kto jest jego prawnym właścicielem ani na jakich warunkach. Pieniądz to pieniądz, a wszystkie pieniądze, niezależnie od źródła lub tytułu prawnego, kosztują z grubsza tyle samo. Co więcej, menedżer musi wiedzieć dokładnie, w co zainwestowano pieniądze w danym przedsiębiorstwie, bo nie można zarządzać danymi zagregowanymi”³. Ponadto, aktualne, coraz częściej lansuje się w literaturze potrzebę skutecznego sterowania wartością przedsiębiorstwa, zabieganie o zadowolenia klienta, co ilustruje rysunek 1. Przedstawione stwierdzenia należy niewątpliwie uwzględnić przy projektowaniu systemu informacyjnego rachunkowości, którego produktem powinny być informacje o środkach pieniężnych i ich przepływach.

² A. Adamczyk: *Finansowanie działalności gospodarczej*, w: *Vademecum dyrektora finansowego*, red. W. Gos, Warszawa 2010, s. 335.

³ P.F. Drucker: *Zarządzanie w czasach burzliwych*, *Nowoczesność*, Warszawa 1995, s. 26.

Rys. 1. Ewolucja w zakresie priorytetów współczesnej działalności gospodarczej

Źródło: A. Herman, A. Szablewski: *Orientacja na wzrost wartości współczesnego przedsiębiorstwa*, w: *Zarządzanie wartością firmy*, red. A. Herman, A. Szablewski, Poltext, Warszawa 1999, s. 35.

Zgodnie z MSR nr 7 informacje o przepływach pieniężnych dostarczają wielu korzyści, takich jak (§ 4 i 5 MSR 7)⁴:

1. W połączeniu z innymi elementami sprawozdania finansowego rachunek przepływów dostarcza informacji, które umożliwiają użytkownikom sprawozdania dokonanie oceny zmian w aktywach netto jednostki gospodarczej, jej struktury finansowej (łącznie z płynnością oraz wypłacalnością) i zdolności do wywierania wpływu na wysokość i okres wystąpienia przepływów środków pieniężnych.
2. Informacje na temat środków pieniężnych są użyteczne przy ocenie zdolności jednostki gospodarczej do uzyskiwania środków pieniężnych i ekwiwalentów środków pieniężnych, jak też umożliwiają użytkownikom tych informacji opracowanie metod oceny i porównywania wartości bieżącej przyszłych przepływów środków pieniężnych występujących w różnych jednostkach gospodarczych.
3. Informacje ujęte w rachunku przepływów pieniężnych zapewniają również lepszą porównywalność sporządzanych przez różne jednostki sprawozdań z działalności poprzez jednolite podejście księgowego do ewidencji takich samych transakcji.
4. Informacje na temat przepływów środków pieniężnych (w ujęciu historycznym) często wykorzystuje się jako wskaźnik wysokości, okresu oraz pewności wystąpienia przyszłych przepływów środków pieniężnych.
5. Są one także użyteczne dla celów sprawdzenia dokładności dokonywanych uprzednio ocen dotyczących przyszłych przepływów środków pieniężnych oraz analizy związków zachodzących między rentownością a przepływami środków pieniężnych netto oraz skutków zmian cen.

⁴ MSR 7 „Rachunek przepływów pieniężnych”, w: Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości finansowej 2007, SKwP, IASB, Warszawa, Londyn 2007.

Do podstawowych kierunków wykorzystania informacji o przepływach pieniężnych w zarządzaniu przedsiębiorstwem należy wymienić ich zastosowanie do:⁵

- 1) planowania oraz analizy finansowej,
- 2) prognozowania upadłości,
- 3) wyceny przedsiębiorstwa,
- 4) oceny efektywności projektów inwestycyjnych,
- 5) oceny dokonań jednostki gospodarczej.

Szczególną uwagę należy zwrócić na planowanie przepływów pieniężnych. W zasadzie elementem każdego „biznes planu” jest zestawienie wpływów i wydatków, dotyczących danego przedsięwzięcia. Zaplanowanie przyszłych przepływów pieniężnych pozwala:

- a) utrzymywać płynność finansową w okresie realizacji danego przedsięwzięcia,
- b) określić niezbędne działania dla zrównoważenia wpływów i wydatków (określenie sposobów pokrycia niedoboru środków pieniężnych, wskazanie na kierunki lokowania nadwyżek środków pieniężnych).

Przyczyną upadłości przedsiębiorstw są problemy związane z terminową regulacją zobowiązań. Oceniając zagrożenie przedsiębiorstwa upadłością wykorzystuje się przykładowo różne wielowymiarowe modele, na przykład Altmana, Hołdy, Mączyńskiej, Strąka. Wymienieni autorzy wykorzystują wskaźniki bazujące na przepływach pieniężnych do oceny zagrożenia upadłością.

Przy wycenie jednostek gospodarczych przepływy pieniężne wykorzystuje się w metodach dochodowych, natomiast przy ocenie projektów inwestycyjnych informacje o przepływach pieniężnych są podstawą metod dyskontowych.

Informacje o przepływach pieniężnych są również wykorzystywane jako element miar oceniających dokonania jednostek gospodarczych, takich jak: *Economic Value Added* (EVA), *Market Value Added* (MVA), *Cash Flow Return on Investment* (CFROI), *Critical Value Analysis* (CVA). Ponadto informacje o przepływach pieniężnych można wykorzystać do:

- oceny i sterowania płynnością finansową,
- oceny pozycji finansowej przedsiębiorstwa (na przykład: ocena stopnia wewnętrznego samofinansowania, ocena zdolności przedsiębiorstwa do regulowania bieżących zobowiązań, ocena zdolności jednostki do wypłaty dywidend).

Warto również podkreślić, że w rachunkowości niektóre parametry wartości są oparte na przepływach pieniężnych. Przykładem jest parametr określany jako „wartość użytkowa”. Jest to bieżąca, szacunkowa wartość **przyszłych przepływów środków pieniężnych**, których wystąpienia oczekuje się z tytułu

⁵ T. Maślanka: *Przepływy pieniężne w zarządzaniu finansami przedsiębiorstw*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2008, s. 27.

dalszego użytkownika składnika aktywów oraz jego zbycia na zakończenie okresu użytkowania.

2. Kierunki uproszczenia rachunku przepływów pieniężnych

Przedstawione rozważania uzasadniają znaczenie informacji o przepływach pieniężnych w pomiarze dokonań przedsiębiorstwa oraz w zarządzaniu jednostką gospodarczą.

W zarządzaniu finansami przedsiębiorstwa nie zawsze są wymagane szczegółowe informacje. Ponadto informacje nie muszą być ustalane z precyzyjną dokładnością – „co do złotówki”. Można jednoznacznie stwierdzić, że lepsza do zarządzania przedsiębiorstwem jest informacja szacunkowa dostarczona w odpowiednim terminie, niż informacja bardzo dokładna i szczegółowa, z której użytkownik (na przykład właściciel, kierownik jednostki) nie zawsze może skorzystać, gdyż została otrzymana za późno, a decyzje musiały być już podjęte. Dlatego warto się zastanowić nad uproszczeniem rachunku przepływów pieniężnych.

Do podstawowych kierunków uproszczenia rachunku przepływów pieniężnych należy zaliczyć:

- 1) zmniejszenie liczby pozycji, które są przedstawione w załączniku nr 1 do ustawy o rachunkowości,⁶
- 2) możliwość ujmowania niektórych pozycji „*per saldo*”, czyli jako różnicy między wpływami a wydatkami,
- 3) możliwość prezentacji najważniejszych tytułów wpływów i wydatków, bez wyszczególnienia pozycji drobiazgowych, które i tak nie wpływają na wartość poznawczą rachunku przepływów pieniężnych (zasada istotności).

Stosowanie uproszczonego rachunku przepływów pieniężnych, szczególnie w jednostkach, które nie mają obowiązku jego sporządzania, można uzasadnić następującymi argumentami:

1. Osoby prowadzące działalność gospodarczą, szczególnie w formie małego lub średniego przedsiębiorstwa, większą uwagę zwracają na środki pieniężne niż wynik finansowy.
2. Zakres wpływów i wydatków jest szerszy niż przychodów i kosztów (elementów kształtujących wynik finansowy), czyli z rachunku przepływów pieniężnych można przykładowo uzyskać informacje o rozliczeniach z właścicielami, finansowaniu działalności gospodarczej z kredytów.

⁶ Ustawa z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, DzU 2009, nr 152, poz. 1223 ze zm.

3. Podział na rodzaje działalności, dla których zestawia się wpływy i wydatki, sprzyja zrozumieniu źródeł pochodzenia środków pieniężnych oraz sposobów ich wykorzystania.

3. Kierunki uproszczenia rachunku przepływów pieniężnych

Proponując układ rachunku przepływów pieniężnych, dla jednostek, których sprawozdanie finansowe nie podlega obowiązkowi badania, należy przestrzegać głównie zasady istotności. Oznacza to, że należy w działalności operacyjnej, inwestycyjnej oraz finansowej ujmować te pozycje, które mają znaczący udział w ogólnej sumie wpływów i wydatków. Przykłady uproszczonej konstrukcji rachunku przepływów pieniężnych zawierają tabele 1 i 2.

Przedstawione w tabelach 1 i 2 propozycje uproszczonego rachunku przepływów pieniężnych mogą być dodatkowo zmodyfikowane. Zmiany mogą dotyczyć:

- a) bardziej ogólnej klasyfikacji pozycji rachunku przepływów pieniężnych działalności operacyjnej; na przykład w metodzie pośredniej, w pozycji „Zmiana stanu kapitału obrotowego” można jedynie wyróżnić tylko te pozycje, które są istotne, natomiast wydatki zestawiane metodą bezpośrednią można klasyfikować według zasobów, na przykład: pracownicy, surowce;
- b) wpływy i wydatki z działalności inwestycyjnej można klasyfikować z podziałem na:
 - rzeczowe aktywa trwałe i wartości niematerialne i prawne (związane z działalnością operacyjną),
 - inwestycje.

Należy również pamiętać o zasadzie, wynikającej z ustawy o rachunkowości, według której można pominąć pozycję, która nie wystąpiła w roku bieżącym i ubiegłym.

Można też wskazać na propozycje IASB/FASB „*Preliminary Views on Financial Statements Presentation – Discussion Paper*” w zakresie układu rachunku przepływów pieniężnych, co ilustruje tabela 3.

4. Przykłady wykorzystania informacji o przepływach pieniężnych

Jak już podkreślono, w małych i średnich jednostkach istotne znaczenie mają informacje o przepływach pieniężnych.

Tabela 1

Uproszczony rachunek przepływów pieniężnych – metoda pośrednia

Lp.	Pozycja sprawozdania	Kwota
A.	Przeplwy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	
I.	Wynik finansowy netto (+zysk/- strata)	
II.	Korekty, w tym:	
1.	Amortyzacja	
2.	Zmiany stanu kapitału obrotowego (a+/- b +/-c +/-d)	
a)	Zmiana stanu zapasów	
b)	Zmiana stanu należności i roszczeń	
c)	Zmiana stanu zobowiązań krótkoterminowych (oprócz pożyczek i kredytów) oraz funduszy specjalnych	
d)	Inne	
3.	Inne korekty wyniku finansowego	
III.	Przeplwy pieniężne netto z działalności operacyjnej (A.I – A.II)	
B.	Przeplwy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	
I.	Wpływy, w tym z inwestycji:	
	- rzeczowych	
	- finansowych	
II.	Wydatki, w tym z inwestycji:	
	- rzeczowych	
	- finansowych	
III.	Przeplwy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (B.I – B.II)	
C.	Przeplwy środków pieniężnych z działalności finansowej	
I.	Wpływy, w tym:	
	- od właścicieli	
	- od banków	
II.	Wydatki, w tym:	
	- na rzecz właścicieli	
	- banków	
III.	Przeplwy pieniężne netto z działalności finansowej (C.I – C.II)	
D.	Przeplwy pieniężne netto razem (A +/- B +/-C)	
E.	Środki pieniężne na początek roku obrotowego	
F.	Środki pieniężne na koniec roku obrotowego (D + E)	

Źródło: opracowanie wzorowane na: E. Śnieżek: *Skrócony rachunek przepływów pieniężnych*, w: Zamknięcie roku 2008, zeszyt specjalny, Rachunkowość, Warszawa 2008, s. 1304.

Tabela 2

Uproszczony rachunek przepływów pieniężnych – metoda bezpośrednia

Lp.	Pozycja sprawozdania	Kwota
A.	Przeplwy środków pieniężnych z działalności operacyjnej	
I.	Wpływy, w tym:	
	- ze sprzedaży	
II.	Wydatki, w tym:	
	- rzeczowe	

Lp.	Pozycja sprawozdania	Kwota
	- osobowe	
	- podatki	
	- usługi	
III.	Przeplwy pieniężne netto z działalności operacyjnej (A.I – A.II)	
B.	Przeplwy środków pieniężnych z działalności inwestycyjnej	
I.	Wpływy, w tym z inwestycji:	
	- rzeczowych	
	- finansowych	
II.	Wydatki, w tym z inwestycji:	
	- rzeczowych	
	- finansowych	
III.	Przeplwy pieniężne netto z działalności inwestycyjnej (B.I – B.II)	
C.	Przeplwy środków pieniężnych z działalności finansowej	
I.	Wpływy, w tym:	
	- od właścicieli	
	- od banków	
II.	Wydatki, w tym:	
	- na rzecz właścicieli	
	- banków	
III.	Przeplwy pieniężne netto z działalności finansowej (C.I – C.II)	
D.	Przeplwy pieniężne netto razem (A +/- B +/- C)	
E.	Środki pieniężne na początek roku obrotowego	
F.	Środki pieniężne na koniec roku obrotowego (D + E)	

Źródło: opracowanie wzorowane na: E. Śniezek: *Skrócony rachunek ...* poz. cyt., s. 1304.

Tabela 3

Koncepcja rachunku przepływów pieniężnych według projektu IASB/FASB (metoda bezpośrednia)

A. Biznes
I. Przepływy działalności operacyjnej
II. Przepływy działalności inwestycyjnej
III. Przepływy pieniężne netto działalności biznesowej
B. Przepływy pieniężne działalności finansowej
C. Podatek dochodowy
D. Działalność zaniechana
E. Kapitał własny
F. Zmiana środków pieniężnych
G. Stan początkowy środków pieniężnych
H. Stan końcowy środków pieniężnych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie *Preliminary Views on Financial Statements Presentation – Discussion Paper*, International Accounting Standards Board, April 2009, s. 110 – 111.

Podstawowe znaczenie w analizie przepływów pieniężnych mają:

1. Wskaźniki wydajności gotówkowej, które ustala się jako stosunek przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej do przychodów ze sprzedaży, lub zysku z działalności operacyjnej, lub średniej wartości majątku.
2. Wskaźniki wystarczalności gotówkowej, będące ilorazem przepływów pieniężnych netto z działalności operacyjnej do zobowiązań (ogółem lub zobowiązań krótkoterminowych lub zobowiązań długoterminowych).

Wskaźniki wydajności gotówkowej informują o tym ile dodatkowych środków pieniężnych działalności operacyjnej uzyskano z jednostki przychodów, zysku, majątku, natomiast wskaźniki wystarczalności gotówkowej informują o zdolności przedsiębiorstwa do regulowania różnorodnych zobowiązań.

Analiza przepływów pieniężnych powinna umożliwić udzielenie odpowiedzi na następujące pytania:⁷

1. Które rodzaje działalności generują, a które działalności absorbują środki pieniężne?
2. Czy przedsiębiorstwo posiada zdolność finansowania inwestycji z własnych środków?
3. Który rodzaj działalności ma największy wpływ na sytuację finansową jednostki?
4. Jakie są wydatki na działalność inwestycyjną (inwestycje modernizacyjne, inwestycje spekulacyjne)?
5. Jak inwestowano wolne środki pieniężne?
6. W jaki sposób obsługiwano działalność finansową (finansującą)?

Uwagi końcowe

Często wydaje się, że inwestorzy i inni interesariusze sprawozdań finansowych oczekują więcej informacji niż posiadają. W związku z tym przeważnie są proponowane różnego rodzaju noty objaśniające, dotyczące posiadanych przez przedsiębiorstwo zasobów oraz procesów, które zmieniają wartość zasobów. Pomijając rozważania na temat zakresu informacji, które powinny być zamieszczone w sprawozdaniu finansowym, należy stwierdzić, że w obecnym otoczeniu wzrost liczby informacji o przepływach pieniężnych wydaje się dobrym pomysłem.⁸

⁷ Por. G. Gołębiowski, A. Tłaczała: *Analiza finansowa w teorii i w praktyce*, Difin, Warszawa 2009, s. 112 – 113.

⁸ F. Bennett: *Czy sprawozdawczość dotycząca przepływów pieniężnych jest wystarczająca w czasach kryzysu gospodarczego*, www.PricewaterhouseCoopers, dostęp w dniu 15.01.2011.

Przepływy pieniężne są istotnym parametrem oceny dokonań oraz wskaźnikiem długoterminowych perspektyw rozwojowych jednostki gospodarczej. Do istotnych cech miar dokonań jednostki gospodarczej należy zaliczyć twardość oraz obiektywność⁹. Twarda miara jest tak skonstruowana, że jej wynik nie może być zakwestionowany lub zmieniany w zależności od przyjmowanych założeń, na przykład poprzez instrumenty polityki rachunkowości. Obiektywność jest natomiast rozumiana jako poziom miary, który będzie taki sam (lub przynajmniej podobny) bez względu na badającego. Wymienione cechy miar oceny dokonań przedsiębiorstwa spełniają informacje o przepływach pieniężnych.

Literatura

- Adamczyk A.: *Finansowanie działalności gospodarczej*, w: *Vademecum dyrektora finansowego*, red. W. Gos, Warszawa 2010.
- Bennett F.: *Czy sprawozdawczość dotycząca przepływów pieniężnych jest wystarczająca w czasach kryzysu gospodarczego*, www.PricewaterhouseCoopers, dostęp w dniu 15.01.2011.
- Drucker P.F.: *Zarządzanie w czasach burzliwych*, Nowoczesność, Warszawa 1995.
- Gołębiowski G., Tłaczała A.: *Analiza finansowa w teorii i w praktyce*, Difin, Warszawa 2009.
- Herman A., Szablewski A.: *Orientacja na wzrost wartości współczesnego przedsiębiorstwa*, w: *Zarządzanie wartością firmy*, red. A. Herman, A. Szablewski, Poltext, Warszawa 1999.
- Jjiri Y.: *Theory of Accounting Measurement, Studies in Accounting Research*, American Accounting Association, Florida 1975, nr 10.
- Maślanka T.: *Przepływy pieniężne w zarządzaniu finansami przedsiębiorstw*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2008.
- MSR 7 „*Rachunek przepływów pieniężnych*”, w: *Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości finansowej 2007*, SKwP, IASB, Warszawa, Londyn 2007.
- Preliminary Views on Financial Statements Presentation – Discussion Paper*, International Accounting Standards Board, April 2009.
- Szychta A.: *Etapy ewolucji i kierunki integracji metod rachunkowości zarządczej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2007.
- Śniezek E.: *Skrócony rachunek przepływów pieniężnych*, w: *Zamknięcie roku 2008*, zeszyt specjalny, *Rachunkowość*, Warszawa 2008, s.1304.
- Ustawa z dnia 29 września 1994 roku o rachunkowości, DzU 2009, nr 152, poz. 1223 ze zm.

dr hab. Waldemar Gos, prof. US
Uniwersytet Szczeciński
Instytut Rachunkowości
Ul. Mickiewicza 64, 71 – 101 Szczecin
wgoss@wniez.pl

⁹ Y. Jjiri: *Theory of Accounting Measurement, Studies in Accounting Research*, American Accounting Association, Florida 1975, nr 10, s. 35.

**IMPORTANCE AND DIRECTIONS OF SIMPLIFYING A STATEMENT
OF CASH FLOWS**

Summary

The purpose of the study is to determine the importance of information about cash flows as well as to present a proposal of simplifying a statement of cash flows. It is worth pointing out that the proposal of a simplified statement of cash flows may be recommended to these entities that are not obliged to prepare this component of a financial statement.

The main directions of simplifying a statement of cash flows are among other things:

- 1) reducing the number of items presented in the Appendix No. 1 to the Polish Accounting Act,
- 2) a possibility of presenting some items „per balance”, i.e. as a result of a subtraction of cash outflow from cash inflow,
- 3) a possibility of presenting the most important sources of cash inflows and outflows, without searching for detailed items which have no effect on the cognitive value of a statement of cash flows.

Translated by Magdalena Janowicz

